

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Groep II,
23 november 1958.

Goeden morgen, vrienden.

Ja, dan zitten we hier weer op de zondag en moeten we zien, dat we in deze cursus aan de ene kant iets leren, aan de andere kant de wijding bewaren. En dan denk ik onwillekeurig aan een uitspraak van een van de leerlingen van de beroemde en befaamde Aristoteles. Toen er n.l. een zware wetenschappelijke discussie was geweest, zeide hij: "Zeldzaam in de mens is het begrip voor de stilte, want slechts in de stilte wordt de wijsheid geboren." En dat zouden we met een kleine variant kunnen toepassen op het Christendom, op de mensheid. Wanneer je innerlijk stil bent, kun je God horen spreken. Wanneer je de innerlijke stilte bezit, kun je de Christusgeest dragen, die zo belangrijk is voor alle leven. Ik zou vandaag dan ook wel graag een klein beetje over die stilte en over die Christusgeest met u willen filosoferen.

We horen aan alle kanten de wijze raadgevingen. Ze stormen op u af ook bij monde van onze sprekers en zelfs van mijzelf. Ze roepen u allen toe: Wees uzelf, beheers uzelf, wees meester over de wereld, enz. enz. En nu kan dat allemaal wel, maar ik geloof, dat - zelfs wanneer we dit absolute meesterschap hebben en wanneer we helemaal onszelf zijn - er toch iets aan ons ontbreekt. Per slot van rekening we zijn niet alléén. God leeft in ons. En die kwestie van God, Die in ons leeft, is natuurlijk wel erg hypothetisch, voor zover het gaat over de stofmens, de lagere geest; maar aan de andere kant lijkt het me wél een noodzaak om juist die God te erkennen. Want wat kun je beginnen zonder God?

Als we nu b.v. eens kijken naar Jezus, dan zult u ontdekken, dat hij steeds weer zegt: "Niet ik ben het, die spreekt, maar het is de Vader in mij. Niet mijn wil maar de wil des Vaders." Daarbij wordt dus een uitdrukking gegeven aan de ideale toestand. Wanneer God in ons leeft en ons regeert, dan hebben we de absolute vrijheid, de absolute zekerheid gevonden. Want wat is onze gevangenis? Wat is hetgeen ons ketent en boeit? Waar we niet onder uit komen? Is dat het leven met zijn tegenslagen? Is dat het baantje, dat we net niet krijgen, het huis, dat onze neus voorbijgaat? Is dat die vriendschappelijke relatie, die plotseling teleurstellend wordt? Is dat de leegte en de verlatenheid, omdat we nergens meer contact kunnen krijgen? Het uitverkochte stadion misschien? Wat maakt voor ons de reeks problemen uit?

We zijn niet gelukkig. De mensen begrijpen ons niet. Ja, hoe moet je dat nu eigenlijk gaan vertalen? Begrijpen die mensen ons werkelijk niet? Of begrijpen wij die mensen niet? Is het nu werkelijk zo belangrijk, dat we

dit of dat baantje krijgen? Is het nu werkelijk zo belangrijk, of dit of dat nu plotseling op dit moment gegeven wordt? Ja, wij zeggen van wel. Maar is het nu wel zo? Is het niet in feite zo, dat alle dingen voor ons goed zijn?

Weet u, het is moeilijk om dat uit te drukken. Maar kunnen wij leven buiten hetgeen God goed voor ons acht? Ja, zelfs iets sterker gezegd: Kunnen wij ontkomen aan de noodzaak om Gods weg te volgen? Natuurlijk, een vrije wil, we zijn zelf aansprakelijk. Het is allemaal mooi en allemaal waar. Maar is er niet iets machtiger dan wij? Probeer het maar eens. Probeer nu maar eens precies te doen, wat je zelf wilt. Het lukt je niet. Misschien dat het een ogenblik goed gaat. Maar op een gegeven ogenblik ontdek je, dat de wereld sterker is dan jij; dat er wetten zijn, die je je vrijheid ontnemen. Dat de wereld, nu ja, klaarblijkelijk haar eigen weg gaat en zich van jouw onbelangrijk streven maar heel weinig aantrekt. Dan kun je natuurlijk zeggen: "Ja, maar ik heb een vrije wil; dus zal ik....." en dan gaan we de hele reeks van zo even weer herhalen. Onjuist, absoluut onjuist!

Het is wel eens moeilijk om Gods wil te aanvaarden. Als we nu denken b.v. aan Jezus in de Hof van Olijven, dan ontdekken we, dat het ook hem soms heel moeilijk valt om Gods wil te aanvaarden, zoals hij voelt, dat die aanvaard moet worden. Dan staat er letterlijk, dat hij bloed zweette. Nou, dat doe je niet voor je plezier. Dat hij God vroeg: "Vader, laat deze beker aan mij voorbijgaan." Het was hem teveel. Maar stel nu eens, dat God dat gedaan had, wat was er dan gebeurd? Dan zou de wereld een andere geweest zijn. Jezus, de profeet, was in de vergetelheid verdwenen met een hele hoop van zijn soortgenoten. Jezus, de verlosser, had niet bestaan, want er was geen zegel gezet op zijn werk. Er zou geen christelijk streven zijn geweest. Maar vóór alles zou de wet van naastenliefde ondergeschikt geworden zijn aan de wet van eigen genoegen en zelfbehoud. Jezus accepteerde en in dit accepteren werd hij - ofschoon hij ongetwijfeld heeft moeten lijden - verheven boven alle dingen. Want Jezus leefde, toen de hele wereld hem gedood had. En zo zou het met ons eigenlijk ook moeten gaan. Wij zouden God moeten accepteren.

Erg veel ethiek natuurlijk, ja. God accepteren. Hoe accepteer je God? Kijk eens, we hebben het recht te streven zo goed we kunnen. Het recht om te werken en te bereiken. We hebben het recht, ja, misschien zelfs de plicht om ons bewustzijn uit te breiden, om verder te gaan. En...we hebben zelfs de plicht - ofschoon de meeste mensen daaraan voorbijgaan - om gelukkig te zijn. Maar boven al die dingen uit staat de goddelijke wil. En wanneer wij nu in conflict komen met die wil, dan valt onze wereld in elkaar. Wanneer wij gaan stellen, dat datgene, wat wij op dit moment wensen, de noodzaak is van ons bestaan, dan valt de zaak in elkaar. Als Jezus had gezegd: "Ik wil niet gekruisigd worden en ik moet dus verder leven," was hij waarschijnlijk toch nog wel gedood. Op een andere manier: als een lafbek, die wegvluchtte. Hij voelde dat aan. Hij kon accepteren. Er zijn anderen geweest, die precies hetzelfde deden.

Er was eens een wijsgeer - ergens in Japan - die een leer verkondigde, die niet aanvaardbaar was. Hij had o.m. gezegd, dat de keizer geen God is. Hij had gezegd, dat het gerinkel van de zwaarden niets anders was dan een misleiding. Men was heel erg boos op hem. Nu had men in sommige stréken - want er waren wel eilanden, die minder sterk onder het directe gezag stonden van de keizer - hem graag gastvrijheid wilden geven. Men vond het wel prettig, dat hij dat alles had gezegd. Maar hij wist: Wanneer ik daaraan toegeef, dan is dat dwaasheid. Toen heeft men hem de gelegenheid gegeven om dan ceremoniële zelfmoord te plegen. Hij was van een edel geslacht, dus dat kwam hem toe. Dat heeft hij ook niet gedaan, want daarmee zou hij weer toegegeven hebben aan die wet van het zwaard, aan de wil van anderen. Hij is weggegaan, de vulkaan op en is erin gesprongen. Een op zichzelf misschien niet erg aangename dood. Maar daar-

mee heeft hij een hele lange tijd lang iets bevestigd van zijn stellingen. Het is daardoor, dat in het jaar 1300 een grote opstand over de eilanden ging en de positie van de shôgoens wel heel wat anders werd. Het volk kreeg meer eigen rechten, o.m. werd het eigendom gerespecteerd. Dat was tot op dat ogenblik niet het geval geweest.

Kijk, iedereen, die voelt, dat hij in het leven een bepaalde taak te volbrengen heeft, die moet dat volbrengen, ongeacht de offers die het kost. Je zou natuurlijk die offers wel kunnen ontwijken, maar je zou dan als van uit het noodlot - en nu niet zelfstandig aanvaard en daardoor bewust gedragen - toch weer je dezelfde reeks van lijden op de hals halen.

Die stilte in ons - die stem van God in ons - die krijgt haar betekenis juist, doordat ze ons de oplossing geeft voor deze problemen. Wanneer wij kunnen luisteren, kunnen accepteren a.h.w. wat uit de cosmos zo vanzelf in ons rijst, dan gebeuren er een hele hoop gekke dingen.

In de eerste plaats: In die stilte spreekt ons eigen onderbewustzijn. Het lijkt misschien niet veel op de stem Gods, maar het is belangrijk. Want we komen zo tot een zelfopenbaring. We weten wat onze verlangens zijn. De dingen, die we tot nog toe ijverig ontkend hebben, openbaren zich nu plotseling.

In de tweede plaats: Ons besef van goed en kwaad gaat veel duidelijker spreken. Veel zuiverder dan in het normale dagelijkse leven ga je oordelen over wat wel kan en wat niet kan. Je gaat begrijpen, wat van je verlangens aanvaardbaar is en wat van je verlangens absoluut demonisch wordt, omdat het niet past bij jou, niet past bij de wereld.

Dan ga je nog een stap verder en je gelooft ergens in. En dat geloof kristalliseert zich dan....ja, eigenlijk in die stem Gods. Je kunt het niet anders zeggen. Gods stem is eigenlijk de kristallisatie van ons eigen innerlijk.

Nu ik dit heb gesteld en de noodzaak van deze stelling als deel van ons leven, mag ik misschien toch wel naar de christelijke geheimleer terugrijpen, en dan bedoel ik daarmee de geheimleer, die Christus gegeven heeft. Ik zal u niet alle bronnen apart vermelden, dat is een beetje omslachtig. Ik haal alleen maar een stel citaten bij elkaar en ik sta ervoor in, dat ik ze niet uit hun verband ruk. Dus werkelijk in de betekenis, waarin ze gesproken zijn, zal ik ze weergeven.

"De Vader is de kracht in ons, die ons leven is. Indien Hij roept, moeten wij gaan. Indien wij horen op Zijn stem, zo zal Hij ons leiden. Doch indien wij niet horen op Zijn stem, zo zal Hij ons ketenen. Want Zijn wil is machtig boven alle dingen. Hij is het, Die u zal voeren langs openbaringen - volheid van leven en dood - naar het lichtende rijk, waarin Zijn wezen geopenbaard is in alle dingen."

Een opmerking omtrent opstandigheid - daar hadden de apostelen in die tijd ook al last van, een algemeen verschijnsel. "Gij zegt: 'Dit kan ik niet aanvaarden' en gij vraagt mij u een uitweg te tonen. Zo zeg ik u: 'Er is geen uitweg, dan in de Vader. Want in Zijn wil zal worden voltooid en volvoerd al wat mogelijk is, al wat bereikbaar is, opdat gij moogt zijn één met Hem.' Etc."

Een tweede commentaar op opstandigheid: "Indien gij u verzet tegen de wind, zal hij niet verder waaien? Indien gij uw stem verheft in de stilte, zal de stilte niet terugkeren? Voorwaar ik zeg u, wie zich verzet tegen de wil mijns Vaders, hij zal worden gewaaid als een stofje op de wind naar onbekende oorden en in zijn wanhoop zal de duisternis zijn deel worden."

Een opmerking over aanvaarding: "Gij zegt mij te gaan en te regeren. Doch ik zeg u, indien ik vorst zou zijn over al deze wereld en het zou duister zijn in mijn hart, het leven zou geen waarde hebben en mijn bestaan geen betekenis. Doch indien het licht des Vaders in mij blijft branden, het zal de wereld verlichten, mijn schreden geleiden en in Zijn wil zal ik

mijn voltooiing vinden."

Een opmerking omtrent het hemelrijk: "Gij gelooft, dat het hemelrijk ligt aan het einde van Jacobs ladder. Doch ik zeg u, het ligt in u. Want men is niet in het Koninkrijk der Hemelen, wanneer men trappen bestijgt; doch wel, indien men één is met de wil des Vaders, zodat Zijn licht het uwe is en Zijn kracht u steunt om te volbrengen de wondere werken, die Hij u heeft voorbestemd."

En ik zou niet volledig zijn, wanneer ik hier niet met een enigszins andere spreuk zou eindigen. Dit is ook weer een spreuk, die hoofdzakelijk over geloof gaat, maar die ons toch weer wijst op Gods wil. Het is een gevolg van het falen van enkele der apostelen om te genezen. En zij zeggen daarbij: "Ja, maar hoe weten wij nu, of het de wil des Vaders is, dat wij genezen zullen of niet?" Het antwoord: "Indien de Vader u zegt 'Werk,' zo werk. Indien Hij spreekt 'Onthoud u,' zo onthoud u. Doch indien gij niet weet, waar de stem des Vaders klinkt en doof zijt voor de stilte, waarin Hij Zich openbaart, zo werk naar uw eigen weten en zeg tot uzelve: 'Indien het Zijn wil is, zal ik volvoeren.' Treur niet; indien gij niet volvoert. Want het is u beter de wil des Vaders te vervullen dan heel de wereld te veroveren."

Kijk, in dit geheel ligt hier eigenlijk opgesloten, wat ik u zeggen wil, wat ik u probeer te zeggen, n.l. dit: Het heeft geen zin voor ons om onze eigen wil door te zetten. We krijgen vingerwijzingen genoeg. En als we Gods stem zelf niet kunnen verstaan, dan zal Hij ons nog door slagen en mislukkingen duidelijk maken, welke weg wij moeten gaan. Maar zolang wij ons vastklampen aan onze eigen inzichten, wanneer wij alleen zoeken in datgeen, wat wij begerenswaardig vinden, dan gaan we onder, dan komen we niet verder. Wij moeten juist weten Gods vingerwijzingen te volgen, zodat wij niet voor het conflict komen te staan, waarin plotseling onze wereld ineens schijnt te storten, of met een steeds wurgender druk het ons onmogelijk schijnt gemaakt te worden om verder te gaan, zoals we meenden, dat het hoorde.

Voor iedereen in de wereld zijn er moeilijkheden. Iedereen kent zijn problemen. Iedereen vreest in stilte zijn eigen zonden. Maar al deze dingen zijn van geen betekenis, wanneer je de kracht des Vaders weet te accepteren; wanneer je kunt aanvaarden en begrijpen, dat God je helpt. En dat is belangrijker dan al het andere.

Mijn poging om u iets te leren, iets mede te delen vanmorgen, komt dan ook wel allereerst hierop neer: Aanvaard Gods wil boven al het andere. Ken niet slechts de berusting - want een berusting is, nu ja, de sterkere zijn zin geven, omdat het niet anders kan - maar aanvaard Gods wil met vreugde. Probeer in al hetgeen het leven u voorlegt aan problemen, aan moeilijkheden, vreugde te vinden. Het leven is geen treurstoet, geen begrafenistoet. Soms zie je vrome mensen gaan, die spreken over het hemelrijk, over de Vader en over uitverkiezing. En als je hun gezichten ziet, dan lijkt het net; of ze het laatste grein van waarheid zo even ten grave gedragen hebben. Daar hebben we niets aan. We hebben niets aan treurige gezichten. We hebben niets aan mismoedigheid. We hebben niets aan het gereserveerd verwerpen van de vreugde. God heeft de vreugde geschapen, zoals alle andere dingen. Wordt er niet meermalen uitdrukkelijk gezegd, dat Zijn rijk een rijk van vreugde is? Wordt het Koninkrijk Gods niet vergeleken bij een feestmaal? Wordt het niet vergeleken bij landen vol van weelde en van vreugde? Dan hebben wij het recht niet om de vreugde te verwerpen. We moeten de vreugde zoeken. Maar we moeten haar zoeken op de juiste manier. Wij moeten leren de goddelijke wil vreugdig te ondergaan, omdat in al wat we doormaken, al wat we beleven, iets zit, wat ons blij maakt. En vraag u dan niet af: Hoe reageert de wereld erop? Ken je eigen blijheid.

Soms doe je iets voor een medemens. Dan ben je eigenlijk innerlijk blij. Maar dan geeft die medemens je niet de nodige erkenning daarvoor of

de wereld vindt het een beetje aanstellerig. En dan laat je je vreugde teloor gaan. Maar heb je toch niet eerlijk geprobeerd te doen, wat je dacht dat goed was? Heb je niet eerlijk voor een ander gewerkt, zoals je toch voelt, dat het Gods wil is, dat je voor anderen werkt? Wees dan blij. Blij om jezelf, niet om anderen.

Kunnen wij ons over anderen verheugen? Alleen wanneer ze parallel komen met ons. Zolang er een zekere gelijkvormigheid is, is er geen zin tot vreugde. Aardig is b.v. de opmerking, dat er meer vreugde is in het Koninkrijk der Hemelen over één zondaar, die zich bekeert dan over duizend rechtvaardigen. Het gaat er niet om, dat wij gelijkblijvend altijd maar verder sukkelen, of dat de wereld in een voortdurend parallel gaan ons op de rug klopt en zegt: "Jullie zijn braaf en zeg nu ook dat wij wederkerig braaf zijn." Daar heb je niets aan. Door je eigen wezen en werken de goddelijke wil, de goddelijke vreugde in jezelf te kennen en dan te zien hoe een ander uit zijn mistroostigheid ontwaakt tot diezelfde vreugde, dat is werkelijk de vreugde van het hemelrijk.

Dan spreken ze ons van rechtvaardigheid: Want onze God is een toornige God. Onze God is een rechtvaardige God. Ze kunnen evengoed zeggen: Onze God is het spiegelbeeld van onze eigen onderdrukte verlangens, onze eigen wraakzucht, onze eigen haat. Dat projecteren we in God, omdat we ze zelf niet durven uitleven. Dwaasheid! God is evenwichtig. Als je dat rechtvaardigheid noemt, goed. God helpt het evenwicht in alle werelden handhaven, voortdurend. Omdat zonder dit evenwicht een bestaan onmogelijk zou zijn. En zonder de verstoring van evenwicht - die kleine verstoring, die wij kunnen produceren - voor ons geen beleving zou bestaan. Maar dit is niet de rechtvaardigheid van een rechter, die wréedaardig met naast zich de beul het oordeel uitspreekt: De eeuwige duisternis, het eeuwige vuur, enz. enz. Degenen, die zo denken of geloven of zelfs maar proberen zo te denken of te geloven, dat zijn degenen, die nooit die ware vreugde kunnen ervaren, die nooit in de stilte Gods stem werkelijk kunnen horen.

God is niet iets, waar wij het oordeel der rechtvaardigen over moeten spreken. Wij mogen God ons oordeel en ons denken niet in de mond leggen. Wij moeten aanvaarden, wat Hij is. En als je dat nou kunt, dan zeg je niet: Ja, maar als ik God was, dan zou het zo moeten, want dat is recht. En nu doet Hij het wel niet in deze wereld, maar dan zal Hij het in het hiernamaals wel doen. Of zoals sommigen zeggen: Nu ja, mijn vijanden gaat het hier goed, maar later zal God hen in de hel eeuwig veroordelen. Wat hebben we daaraan? Wat geeft je dat? Een bevrediging? Te weten dat een ander zal lijden? Daardoor alleen verstoort je het evenwicht en zul je voor jezelf hetzelfde lijden veroorzaken. Daar hebben we niets aan.

Neen, God is rechtvaardig, omdat God ons alle mogelijkheden tot leven geeft. Ons besef van recht, ons besef van plicht staat stil in vergelijking bij de goddelijke waarde. Over rechtvaardigheid kun je spreken in de wereld. En daar kun je het onrecht vermommen, opdat het recht moege heten. Over evenwichtigheid kun je in die wereld spreken volgens je eigen opvatting en dat betekent meestal, dat jij aan de bovenkant blijft. Het evenwicht van de mensen loopt altijd scheef. Ze spreken over een juist evenwicht, wanneer zij zelf boven anderen staan.

Neen, Gods evenwicht, Gods recht, dat is de vervulling der dingen. En die kunnen we alleen realiseren, daar kunnen we alleen aan meewerken, wanneer wij leren door in onszelf rust te scheppen - ook al valt het wel eens moeilijk - voor onszelf te openbaren: wat zijn onze werkelijke wensen, onze werkelijke verlangens; wat is ons werkelijk geloof; wat is ons werkelijk streven? In een eerlijk erkennen daarvan en dan stilzwijgend afwachten: waar moet ik heen? vinden wij het antwoord, de weg, die God ons toont. Ook al komt Hij ons niet op onze rug kloppen en zeggen: "Ach, je bent zo braaf, nu zal Ik je eens even helpen."

Deze mogelijkheid staat voor iedereen - stof en geest - open. Ze is christelijk, maar ze is meer dan christelijk. Ze is de vervulling van alle wet en dus ook de grondslag van alle geloof, alle werkelijk geloof.

Als ik u daar nu een eindje dichterbij heb gebracht vandaag, dan ga ik me afvragen, of ik over mezelf niet tevreden mag zijn. Als het niet zo is, dan zal ik het wel merken. Dan is God niet tevreden over me en dan ben ik vanzelf ook niet tevreden. Want dan krijg ik de kans niet. Maar als ik de kans krijg, vrienden, dan is het mij een ware vreugde en dan hoop ik, dat dit ook voor u een kleine steun mag zijn. Een kleine vingervijzing in welke richting u het zelf moet zoeken. Want dat kan niemand voor u doen. Ik ook niet. En daarom laat ik het rustig en veilig in uw eigen handen over en ik wens u alleen nog maar verder een heel prettige zondag toe.

- - - - -

Goeden morgen, vrienden.

Wanneer wij horen spreken over goddelijke wil of over noodlot, dan komt mij altijd een kleine geschiedenis voor de geest. Er was eens een man, die door een bonze een horoskoop liet werpen. Deze nu was zeer bekwaam en na lang de tekens bestudeerd te hebben, zeide hij: "Vriend, het spijt me, dat ik je moet waarschuwen, maar je huis zal afbranden." Dit beroerde deze mens zozeer, dat hij allen uit de omgeving tezamen riep, hen vergaderend op de binnenhof van zijn yamin, zeggende: "Ziet, het vuur des hemels bedreigt mij. Help mij, wanneer het vuur komt, mijn bezittingen te redden."

Nu was dit echter in de wintertijd. En hij had dus een komfoor met houtskool staan om althans de ergste kilte te verdrijven. En in de drukte stootte iemand het om. Het vuur begon het rijke huis te verteren. En ieder beschuldigde de ander, dat hij het was, die het vuur had doen ontstaan. Zo werd de rijkdom van de eigenaar verteerd, was er strijd en waren er vele wonden. En toen hij tot de bonze ging en zeide: "Het is uw schuld met de horoskoop, want anders had ik deze mensen niet samengeroepen," gaf deze ten antwoord: "Het stond u vrij te handelen, zoals gij wildet. Gij zijt gekomen, gij hebt mij gevraagd. Ik heb u geantwoord. Gij zijt gegaan en hebt gedaan, wat gij meende, dat goed was. Kunt gij mij of de sterren beschuldigen, dat wij de onjuistheid van uw daden zelf veroorzaakt hebben?"

Op een dergelijke manier kunnen wij over de wil Gods ook denken. Vandaag of morgen krijgen wij ineens te horen: In de verhoudingen, die op de wereld bestaan, is een verandering gekomen. Wij hebben u uitverkoren voor een nieuwe taak of er is een nieuwe plicht op uw schouders gelegd. Dan kunt ge zeggen: "Dat is belangrijk." Ge kunt onmiddellijk aanvangen te streven zonder einde. Maar waartoe voert het u? Misschien dat gij - ten koste van uzelve - de voorspellingen verwerkelijkt. Maar misschien ook zijn dan uw rijkdommen verbrand, zoals in de kleine gelijkenis. Er zijn veel verhalen te vertellen, waarbij Gods wil een rol speelt. Misschien dat ook dit u een inzicht kan geven in de wijze, waarop wij dit m.i. moeten verwerkelijken.

Er was eens een troep kunstenaars, die vooral zeer beroemd was om zijn acrobatische vertoningen. Nu was één van hen de vlieger, de bovenman van een aantal torenbouwers. Wanneer allen snel tezamen gebuiteld waren, opklimmend tegen elkaar totdat een volledige pyramide van mensen stond midden in de drukke straat, dan was hij het, die zich daar bovenop begevende als vliegend zweefde in de handen van hem, die - gehouden

door drie anderen - de top uitmaakte. En wanneer dan het ogenblik kwam, dat de pyramide uiteen moest vallen, wierp men hem met een zwevende duik weg en twee sterke mannen vingen hem op. Zozeer gewende hij zich aan dit vliegen, dat hij besloot om dit te doen zonder hulp. Want, zo zeide hij, steeds lichter ben ik geworden door mijn vertoeven in de bovenluchten. Waarom zou ik niet vliegen als een vogel? Hij begon daarom een eigen troep te vormen en het grote moment was steeds weer, dat men hem in de lucht wierp, dat hij een ogenblik bleef zweven en dan scherend als een zwaluw neerdaalde om ongedeerd de bodem weer te beroeren. Jaren ging dit goed. Tot hij eindelijk, eindelijk iemand ontmoette van zijn oude troep. En deze zijnde, dat hij zijn duikvlucht wilde beginnen, riep hem toe: "Er staat niemand om je op te vangen!" Verschrikt keek nu de vlieger naar beneden....en viel te pletter. Want er was niemand om hem op te vangen.

Ons zijn wonderen mogelijk, zolang wij in wonderen geloven. Maar op het ogenblik, dat er maar de kleinste twijfel is, vallen wij juist in het uitoefenen van deze wonderlijke dingen te pletter. Je kunt zeggen: Een mens moet met twee voeten op de grond staan. Dat is niet waar. Een mens mag ook rustig wel eens even hoger stijgen, maar hij mag nooit de werkelijkheid uit het oog verliezen. Wie buiten alle stoffelijke zekerheid alleen met geestelijke krachten werkt, die loopt gevaar, dat hij door één verstoring van zijn eigen geloof en concentratie zichzelf onmetelijke schade toevoegt.

Van de apostelen wordt verteld, dat eens, toen een zekere Simon de tovenaars op een dorpsplein - misschien zelfs een stadspan - de lucht in steeg (een vertoning, die in die tijden nog wel eens gebruikelijk was door de z.g. magie) één van de apostelen hem de woorden toeriep, waardoor hij afgeleid werd van zijn eigen doel. Hij stortte neer. En onmiddellijk murmelde iemand: "Ziet, hij werd gediend door de demonen. De kracht van de apostel heeft de demon verslagen, daarom is hij gevallen!"

Dit is dwaasheid. Wij kunnen nooit beweren, dat iemand door een demon wordt geholpen, omdat alle kracht uit God en alle kracht goed is. Maar wij kunnen wel beweren, dat iemand door zijn doel uit het oog te verliezen, door zijn zekerheid te verliezen een grote schade ondergaat. Wanneer deze Simon nu zekerheidsmaatregelen had genomen, zodat men hem had kunnen opvangen, zou het zeer waarschijnlijk zijn, dat hij verder gewandeld zou zijn door de luchten. Maar de angst, dat hij zou kunnen vallen en verpletterd worden, was zijn ondergang.

Een ieder, die luistert naar de goddelijke stem, zoals werd gezegd, zal ongetwijfeld de neiging hebben om boven het menselijke uit te stijgen. Het vreemde van een mens is, dat vóórdat hij een mens is, hij reeds verlangt méér dan mens te zijn. En daardoor wordt hij zo vaak een onmens. Het vreemde van een esotericus is, dat hij - nog niet bewust zijnde misschien van zichzelf en zijn eigen wereld - wil proberen in goddelijke werelden door te dringen. En daarin ligt vaak ondergang. Want één aarzeling is dan genoeg om u te doen neerstorten en te vernietigen. Er moet altijd een verband bestaan tussen de wereld en de wijsheid.

Er was een oude wijsgeer, die in zijn huis twee vrouwen en vier concubinen had wonen. Toch was zijn leeftijd wel zover gevorderd, dat deze voor zijn lichamen welbehagen niet noodzakelijk waren. Altijd was er in de binnenhoven twist en strijd over wie de voornaamste was, wie gezag zou hebben en wie van de meester het grootste geschenk zou kunnen verwerven. Hij werd bezocht door een vriend - eveneens een wijsgeer - die reeds lange tijd zich in eenzaamheid had teruggetrokken. Ziende wat voor een rumoer er was, zei deze: "Maar vriend, hoe kunt gij hier de klassieken bestuderen, hoe kunnen uw gedachten uitgaan tot in de wereld van de Hemelse Keizer?" Toen glimlachte de wijsgeer. Hij zeide tot zijn vriend, de kluizenaar: "Gij bereikt misschien de Hemelse Keizer, maar ge vergeet uzelve en uw eigen wereld. Ik heb mij opzettelijk hier deze strijd als een

rem geschapen, opdat ik - wanneer ik droom van grootheid - niet vergeet, dat ik toch de slaaf ben van vele onbewusten."

Eigenlijk moet je aan de wereld op dezelfde manier een band vragen. Het heeft geen zin om al te hoog te stijgen zonder gelijktijdig een stevig anker te hebben in je eigen wereld. Wie zijn wereld verliest, kan in die wereld niets meer doen. Die wordt waanzinnig. In een andere wereld ben je toch meestal niet zo bekwaam, dat je daarin als volwaardig mens kunt handelen.

Denk maar aan die geest uit de hemel, die op aarde kwam, ofschoon hij lang niet zo gewichtig was als hij zich voordeed. Hij vertoonde zich als een voornaam heer en wilde spelen met de schone jonge maagden van de wereld. Maar hij verloor zijn nagelschilden en daarop stonden de magische tekens gegraveerd, waardoor hij mens kon zijn en waardoor hij weer geest kon worden. Zo werd hij slaaf. Maar uit zijn slavernij werd hij snel verlost. Want toen hij roepend zijn stem ten hemel verhief, ontwaakte de grote Keizer en zeide: "Wat schreeuwt deze? Hij is een belangrijk ambtenaar van mij." Men zeide hem: "Hij had zich door magie tot mens gemaakt en heeft het middel verloren om terug te gaan." Daarop wierp de Keizer der Hemelen een krachtige lichtstraal. Wanneer gij thans een vurige ster in de verte in de nacht ziet verdwijnen, achtervolgd door een staart van vurig licht, weet dan: dit is de ongelukkige kleine hoveling, die wegvlucht voor de toorn van zijn schepper in eeuwige banen door de duisternis. Tot eens misschien zijn begeren naar mens-zijn, naar een andere wereld dan de eigene, is uitgeblust. Dan zal ook de toorn blussen. Dan zal er weer een ster staan aan de hemel, en een kleine beambte zal zijn plaats innemen onder de hofhouding van hem, die de hemelen regeert.

Probeer u eens iets anders te zijn dan u bent. Probeer u nu eens werkelijk u zover te verheffen, dat ge behoort tot een andere wereld. Wat zal het gevolg zijn? Dat ge evenzeer als die andere op een ogenblik vergeet, dat gij in twee werkelijkheden leeft. En dan is het al genoeg. Dan hebt gij een conflict geschapen, waardoor ook gij achtervolgd zult worden door de vurige toorn van een goddelijke kracht, waarin ge de evenwichtigheid hebt getracht te verstoren. En pas wanneer ge innerlijk uw evenwicht hebt teruggevonden, zult ge vrede kennen.

Mijne vrienden, laat ons toch niet dwaas zijn. Laat ons de wereld beschouwen als de pijpenkoopman, die zittend op de markt zeide: "Hier vind ik mijn vreugde. Hier spreken en twisten mannen; hier spreken en twisten vrouwen. Ik volbreng mijn werk en verheug mij in hetgeen rond mij gebeurt. Doch nooit geef ik een raad en zelden geef ik een aalmoes. Ik tracht een ieder te geven wat hem toekomt. En dat is voor mij al een zeer zware taak."

Misschien kunt ge meer zijn dan dat. Maar tracht met voorzichtigheid, opdat gij niet zijt zoals de man, die boeddha's verkocht. Deze zeide: "Vaak geef ik een beeld van een heilige weg voor kleine en geringe prijs en verlies erop. Anderen zullen het mij extra betalen." Maar hij vergat, dat zijn aalmoezen voortkwamen uit bedrog. En door zijn aalmoezen en zijn bedrog werd hij veroordeeld. Hij moest een lange weg afleggen met het schandbord om de nek. Toen beklagde hij zich en zeide: "Is dit de dank voor het goede, dat ik gedaan heb?" Want hij vergat, dat hij gezondigd had. Laat ons dus ook niet proberen ten koste van de één de ander te dienen, maar de wereld te geven, waarop zij recht heeft. Indien wij daarnaast nog van uit onszelf een gave kunnen geven, is zij kostbaar. Maar moeten wij die aan anderen ontnemen, dan zijn wij niet veel beter dan de rovers, de beurzensnijders, die vele werelden onveilig maken en niet slechts de uwe.

En daarmee, vrienden, neem ook ik afscheid van u, opdat de laatste spreker voor u kan sluiten. Ik wens u allen een recht aangename zondag.

DE STEM DER STILTE.

De sterren klinken als klokken,
hun licht als lichtkristal
zingt een zang met tonen en klanken
zonder tal.

En toch schijnt mij d'oneindigheid te honen.
Want al leven de sterren, al is er een klank,
al is er een sfeer zo groot,
rond mij regeert lijden en pijn
en boven mij dreigt reeds de dood.

Ik zoek naar de reden van het zijn
en luister naar volken en mensen.
Ik trek over werelden, erken het bestaan
en doorbrekende zelfs de grenzen van waan,
zoek ik.....naar eeuwigheid.
Maar het is één warrel van kleuren en klanken,
die mijn wezen vervoert en misleidt.

Uitgeput van 't jachtig jagen,
uitgeput van felle strijd,
laat ik anderen 't leven dragen,
onderwerp mij aan de tijd,
die mij regeert.
'k Zoek niet meer naar klank, die mij leert,
naar kleur, die mij toont.
'k Luister niet meer naar wereld
zo fel, die mij hoont
....mijn eigen eindigheid.

Wanneer dan alles is gedoofd,
ik eenzaam en van al beroofd
hoor naar 't Niet, dan valt de stilte
rond mij neer als zware last.
Ze drukt me, alsof alle bergen
tezamen liggen op m'n ziel.
Ze vangt me, of het laatste duister
van 't Al nu rond mijn wezen viel,
ontnemend 't leven alle luister.
En 'k wil niet verdergaan.

Dan wordt de stilte tot een kracht.
Geen dag wordt rond mij,
ook geen nacht regeert meer.
De stem der stilte spreekt.
Het is of rond mij plots verbreekt
de ban, waarin ik was gevangen.
Gedoofd is in der stilte stem
't verlangen en het streven, het vrezen
en de strijd.
En de stilte spreekt mij van werkelijkheid:

"Eén zijt ge geschapen, één met de dingen.
Eén zijt ge met Mij, ge zijt deel van Mijn kracht.
Eén zijt ge met de schepping; en al,
wat g' in uw leven hebt volbracht,
is deel van Mij. Aanvaard dit leven."

De stilte regeert en 't tegenstreven,
dat in me opvlamt nog een keer,
wordt geblust door 't stille leven.
Ik luister en ik denk niet meer.

"Ik, Die u leven heb gegeven,
Ik, Die u ben der stilte stem,
Ik zeg u: Eén geworden met de krachten,
verenend licht en dag en nachten vol duister,
verenend ondergang en luister van onsterfe-
lijkheid,

zult gij dan in Mij zijn geworden
tot wat ge zijt en dat erkennen.
Het wezen u gegeven,
de kracht in u geopenbaard,
de waarheid van het eeuwig leven
te allen tijd' in u bewaard,
dit al is 't uwe, in 't begin reeds u gegeven.
Erken en vind aan 't eind van 't streven:
.....uzelf."

De stilte verklinkt en ik hoor de zang
van kristallen sterren, die door de oneindig-
heid zingt.

Ik zie een wereld vol kleuren en strijd.
Ik zie er een pracht en ik ben weer bereid
m'n eigen wegen te gaan.
Maar vreemd....de stilte, die in mij sprak.....
blijft ergens in mij bestaan.

:--:--:--:--:--:--: